

Cilt 9, Sayı1, Haziran2021

Makale Adı /Article Name

8. SINIF TÜRKÇE DERS
KİTAPLARINDA DRAMA
TEKNİKLERİNİN KULLANIMINA
YÖNELİK BİR İNCELEME

AN INVESTIGATION ON THE USE of
DRAMA TECHNIQUES IN 8TH
GRADE TURKISH COURSE BOOKS

Yazar

Nihat TUNÇ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, e-mail:
nihattunc627@gmail.com, ORCID NO: 0000-0002-7551-436X

Erhan AKIN

Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e-mail: erhanakin49@hotmail.com, ORCID
NO:0000-0003-2372-9331

YayınBilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi:29 Nisan 2021

Kabul Tarihi:26 Mayıs 2021

Yayın Tarihi:30 Haziran 2021

Kaynak Gösterme

Tunç, N.-Akin, E.(2021). 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin
Kullanımına Yönelik Bir İnceleme. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dergisi*, 9 (7), s.64-80.

Nihat Tunç/Erhan Akın-8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin
Kullanımına Yönelik Bir İnceleme

Öz

Bir bilgiyi gerçek hayata aktarmanın en iyi yolu yaparak ve yaşayarak öğrenmektir. Öğrenme amaçlarının başarıya ulaşmasında öğrencilerin öğrenme sürecine etkin olmasını sağlayan yöntemlerin sınıf içerisinde kullanılmasıyla mümkün olabilecektir. Dramanın eğitim ile olan ilişkisi düşünüldüğünde birçok alanla etkileşim halinde olduğu görülür. Oyun ve yaşam durumlarındaki dramatik anların uzmanlarca, grup içi etkileşim süreçleri içinde yaratılması olan yaratıcı drama, eğitim alanında farklı tekniklerle öğrencilerin öğrenmesini kalıcı hale getirebilmektedir. Drama alanında birçok teknik kullanılmaktadır. "Dramatik oyun, dramatizasyon, doğaçlama, röportaj, rol kartı, uzman mantosu, altı şapkalı düşünme tekniği, münazara, toplantı tekniği, dedikodu halkası, toplu resim, forum tiyatrosu" bu tekniklerden bazılarıdır. Sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarında drama tekniklerinin kullanımını tespit etmeyi amaçladığımız bu çalışmamızda nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi yöntemi kullanılmış, kitaptaki metinler tek tek incelenip etkinliklerin drama tekniklerine uygunluğu tablolarla desteklenmiştir. Çalışma 2020/21 eğitim yılında kullanılan Türkçe ders kitabı ile sınırlanmıştır. İnceleme sonucunda; birinci temada dört etkinliğin, ikinci ve altıncı temalarda 1, üçüncü temada 3, beş, yedi ve sekizinci temalarda 2, etkinliğin yaratıcı drama tekniklerine uygun olduğu görülmüştür. Dördüncü temadaki etkinliklerde ise herhangi bir uygunluk tespit edilememiştir. Drama gibi bilgiyi kalıcılaştıran bir yöntemin etkinliklerde tercih edilmemesi ders kitaplarındaki önemli bir eksik olarak görülebilir. Türkçe dersinin amacına ulaşabilmesi için öğrencilerin öğrenmesine destek olacak, dersi monotonluktan kurtaracak, öğrenmeyi ve eğlenmeyi sağlayan drama tekniklerine yer verilmesi gerekir. Kitap yazarları ileriki basımlarda tema etkinliklerini gözden geçirip bu büyük eksiğin giderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı Drama, Drama ve Eğitim, Ders Kitapları, Drama Teknikleri.

Abstract

The best way to transfer information to real life is to learn by doing and living. Achieving the success of the learning goals will be possible by using the methods that enable the students to be effective in the learning process in the classroom. Considering the relationship between drama and education, it is seen that it interacts with many areas. Creative drama, which is the creation of dramatic moments in play and life situations by experts in the processes of in-group interaction, can make students' learning permanent with different techniques in the field of education. Many techniques are used in the field of drama. "Dramatic play, dramatization, improvisation, interview, role card, expert mantle, six thinking hats technique, debate, meeting technique, gossip ring, collective painting, forum theater" are some of these techniques. In this study, in which we aimed to determine the use of drama techniques in eighth grade Turkish textbooks, document analysis method, one of the qualitative research techniques, was used, the texts in the book were examined one by one and the suitability of the activities to drama techniques was supported with tables. The study is limited to the Turkish textbook used in the 2020/21 academic year. When the tables are examined; It was observed that four activities in the first theme, 1 in the second and sixth themes, 3 in the third theme, 2 in the five, seven and eighth themes, and the activity was appropriate to creative drama techniques. No appropriateness was found for the activities in the fourth theme. It is a huge deficiency that a method such as drama that makes knowledge permanent is not preferred in activities. In order for the Turkish lesson to achieve its purpose, it is necessary to include drama techniques that will support students' learning, save the lesson from monotony, and provide learning and fun. It is thought that the authors of the book should review their theme activities in future editions and make up for this great deficiency.

Keywords: Creative Drama, Drama and Education, Textbooks, Drama Techniques.

Giriş

Çocuğun gelişim sürecindeki en büyük ihtiyacı oyundur. Çocuklar oyun yardımıyla hayatı tanımaya başlarlar. Büyüme süreci içerisindeki çocuk çeşitli oyunlar oynar ve birçok oyun da icra eder. Çocuk bu oyunlarla büyür ve hayatı ancak bu oyunlar sayesinde anlamlandırır. Bilinen bir gerçek, çocuğun yaşamla kurduğu ilişkiler yumağının büyük bölümünün “oyun” ve “imgelene” içinde geçtiğidir (San, 1990, s. 573). Çocuk okul öncesi dönemde bu ihtiyaçlarını doğal yaşam alanı içerisinde karşılarken, büyümesiyle birlikte bu ihtiyacını okula taşıyacak ve devinimlerini, eylemlerini artık okul çatısı altında sergileyecektir. Oyunun çocuğun gelişiminde ve diğer hayati becerilerini kazanmasındaki yardımı, drama sürecinde çok önemli bir yere sahiptir (Maden, 2010 s. 506). Burada çocuk girdiği her türlü dolaylı veya dolaysız ilişkiyi oyunla, eğlenceyle, eğitimle ilişkilendirmek zorundayız. Bunu da en iyi yaratıcı stratejilerle gerçekleştirebiliriz. San (1990, s. 574), bu stratejileri, oyun ve yaşam durumlarındaki dramatik anların uzmanlarca, grup içi etkileşim süreçleri içinde yaratılmasını yaratıcı drama çalışmaları olarak nitelendirmektedir. Yani drama; belli amaç ve hedefler doğrultusunda planlanmış ve ders ortamına uyarlanan süreçlerin toplamıdır.

Dramaya tarihsel süreç içerisinde farklı dönemlerde değişik misyonlar yüklenmiştir. İlk klasik temel ilkeleri Aristo tarafından belirlenen ve insanla ilgili olan şeylerin sanatsal bir yaratıcılıkla canlandırılması anlamına gelen dram sanatı (Nutku, 1983. Akt: Yenen Avcı, 2015, s. 202) çocukların yetiştirilmesinde önemle ele alınması gereken bir konudur. Avrupa’daki reformcu hareketlerle eğitimde drama J.J. Rousseau’nun ortaya attığı fikirlerle Fransa’da başlamıştır. Eğitimde dramanın uygulanması fikri Fransa’dan gelmesine rağmen İngiltere’de uygulamalar daha önce olmuştur. “Eğitimde drama, İngiltere üzerinden Avrupa’da Hollanda ve İskandinavya ülkelerine özellikle Dorothy Heathcote’un uluslararası çalışmalarıyla İngilizce konuşan diğer ülkelere de yayılmış, okulların eğitim programlarında yer almıştır” (Adıgüzel, 2014, s. 99). Heathcote’ın yaptığı drama çalışmaları asıl drama faaliyetini; etkileşim temelli, ortaklaşmacı ve bireysel çıkarımlardan ziyade gruba yönelik çıkarımlarını destekleyen süreci meydana getirmiştir (Maden, 2010, s. 505). Yaratıcı drama ise, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı canlandırmadır. Eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği “oyunsu” süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılmasıdır (Susar Kırmızı, 2008, s. 96).

Dramanın eğitim ile olan ilişkisi düşünüldüğünde birçok alanla etkileşim halinde olduğu görülür. Eğitimin de dramanın da merkezinde insan ilişkileri vardır. Her iki kavram hayatı yaparak yaşayarak öğretmeyi hedefleyen bir bileşen olarak görülebilir. Uşaklı; (2014, s. 1) Dramanın bireyin benlik saygısına, sosyal gelişimine ve akademik başarısına olan etkisine dikkat çekmiştir. Önder ise (2006) dramanın öğrencinin fiziksel, zihinsel, psikolojik, sosyal ve kişilik boyutuna birçok katkısı olduğunu ve bu boyutların bilinmesinin uygulamaları daha yararlı ve etkili hâle gelmesine yardımcı olduğunu belirtir (Akt, Susar Kırmızı, 2008, s. 202).

Drama uygulamalarının plan ve program dâhilinde yürütülmesi uygulayıcılara kolaylık sağlayacaktır. Eğitimdeki uygulamalarda en büyük yardımcı öğretim programlarıdır. Eğitimin planlanıp programlanması uygulamaları daha açıklayıcı kılar. Drama süreçlerinin de plan ve program dâhilinde yürütülmesi uygulayıcılara kolaylık sağlayacaktır. Çağdaş toplumlarda öğretim programları çağın gereklerine uygun olarak güncellenmektedir. İhtiyaçların değişmesi, insan anatomisinin çözümlenmesi ve insan gelişiminin bir bütün olduğunun anlaşılması yeni yaklaşımlar ihtiyacını doğurmuştur. Geleneksel eğitim yöntemlerinde öğrenciler pasif, öğreten ise aktif durumdadır. Davranışçı yaklaşımı temel alan geleneksel eğitim yöntemlerinde genel olarak sunuş yoluyla öğretim etkisinde oluşturulan yöntemlerde aktif olan öğretici ne kadar etkili olursa olsun, pasif durumda olan öğrenenlerin dikkatlerini sürekli sağlayamaz. Öğrenenlerin dikkatleri dağılmaya başlamakta, bunun sonucu öğrenenler öğrenme ortamından uzaklaşmaktadırlar. Diğer yandan öğrenenler, duygularını yeterince harekete geçiremezler, bilgileri ikinci elden aldıklarından onu yeterince özümseyemezler. Hâlbuki etkili öğrenmenin yolu, birinci elden almaktır (Aytaş, 2008). Bir bilgiyi gerçek hayata aktarmanın en iyi yolu yaparak ve yaşayarak öğrenmektir. Öğrenme amaçlarının başarıya ulaşmasında öğrencilerin öğrenme sürecine etkin olmasını sağlayan yöntemlerin sınıf içerisinde kullanılmasıyla mümkün olabilecektir. Öğretim ortamında ne kadar çok yöntem ve teknik kullanılırsa öğrenme oranı da o derece artar. Dolayısıyla öğrenme ortamı birden fazla duyu organına hitap edecek şekilde ayarlanmalıdır.

Yaratıcı dramada da birey bir durumu, duyguyu, düşünceyi, anlamlandırıp kümelendirmektedir. Bunu gerçekleştirirken öğrenme sürecinde birey, işitme, dokunma, konuşma, dinleme ve düşünme gibi birçok etkinlikte bulunmakta tüm bedeni ile öğrenme sürecine katılmaktadır (Aykaç, 2011, s. 23). Türkçe dersi dört temel beceriyi kazandırmanın yanında öğrencilerin içindeki sanat ruhunu da ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Yaratıcı drama; dinleme, okuma, konuşma, yazma gibi çok boyutlu dil becerilerini içinde barındıran Türkçe öğretimi için uygulanabilecek yöntemlerden biridir (Dilek, 2019, s. 1). Drama etkinliklerinin çocukta kendine güven duygusu yanında konuşma, dinleme, okuma, yazma şeklindeki dört temel dil becerisini kazandırdığı düşünülürse, özellikle Türkçe öğretiminde dramanın son derecede yararlı olduğu anlaşılır. Söz konusu çalışmalarla öğrencilerin sözcük dağarcığı geliştirilebilir, cümle kurma becerisi kazanmaları sağlanabilir. Dolayısıyla drama yalnızca bir öğrenme yolu veya eğitim modeli değil, dilin kazanılması, geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi için de önemli bir araçtır (Gönen-Dalkılıç,1998; akt: Şimşek ve Topal, 2010, s. 281). Türkçe öğretmeni bu ruhu ancak öğrencilerin derslere etkin olarak katılmasına olanak veren yaratıcı drama tekniklerini kullanarak kazandırabilir. Bu da şu anlama gelmektedir. Bir öğretmen öğrencisini tanımak istiyorsa drama yöntemine, rol oynama, rol verme, canlandırma gibi çocuğun içindeki ruhu keşfetmesine olanak sağlayan teknikleri kullanılmalıdır. Yaratıcı drama etkinlikleri sırasında katılımcılar, iletişim aracılığı ile hayali karakterlerle karşılıklı diyaloglar kurar, doğal, içlerinden geldiği gibi ve hayal gücüne dayanarak konuşurlar. İletişim yaratıcı dramanın kapsamında, amaçlarında, yöntemlerinde, boyutlarında yer alan bir kavramdır ve drama sürecindeki katılımcılar için oldukça önemlidir (Aykaç, 2011, s. 24).

Yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanımının birçok yararı bulunmaktadır. Türkçe dersleri; kendi yaşantılarından yola çıktıkları bir sürecin parçası olma fırsatını öğrenciye vermesi sonucunda konunun daha iyi anlaşılmasını

sağlayacaktır. Türkçe dersinde olaya dayalı türlerin işlenmesi başta olmak üzere pek çok konuda metinlerin öğrencilerce canlandırılması, hem okuma parçalarının daha kolay anlaşılmasını sağlamakta hem de dilin farklı durumlarda kullanılması kolaylığını doğurmaktadır

Dil eğitimi süreci; kuramlar, amaçlar, hedef kitle ve ihtiyaç analizi gibi değişkenler doğrultusunda yeni biçim ve şekiller olsa da bir öğretim materyalinin gerekliliği genellikle sabit bir ihtiyaç olarak kalmıştır. Bu öğretim materyali ise genellikle bir ders kitabı olmaktadır. Özbay' ın 108 Türkçe öğretmeniyle gerçekleştirdiği alan çalışması, öğretmenlerin %94.44'ünün öncelikli olarak ders kitaplarından yararlandıklarını; kitapların dışında gazete ve dergilerden yok denecek kadar az yararlanıyor olduklarını göstermesi açısından önem taşımaktadır. Bu durumda, Türkçe öğretiminde öğretmenlerin öncelikli olarak ders kitabından faydalandıkları gerçeğini dikkate aldığımızda öğretmenlerimizin derslerini çok sınırlı kaynaklarla işledikleri ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç, kullanılacak ders kitaplarının önemini bir kat daha artırmakta olup ders kitabının nitelikli olma zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir (Özbay, 2001'den akt: Dilek,2019, s. 6). Öğretmenlerin ders kitaplarına bağlı kalması eğitimin okul dışına taşınmasına engel olmaktadır. Basılı materyallerin öğrenciyi daha aktif hale getirecek etkinliklerle zenginleştirilmesi gerekmektedir. Bu durumu Demirel şu şekilde özetlemektedir: *“Daha çağdaş kabul edilen ve günümüzde geçerliliğini sürdüren anlayışlara göre düzenlenmiş, öğrencinin bilgiye kendisinin ulaşmasını esas alan eğitim durumlarının kuşkusuz ki bu bilgilerin sunulduğu ek materyallerle, özellikle de yazılı materyallerle desteklenmesi zorunluluğu vardır. O halde artık bu noktada tartışılması zorunlu olan eğitimin bilgi aktarıcı bir süreç mi yoksa öğrencinin bilgiye ulaşmasını sağlayan bir süreç mi olması gerektiği değil, hem okul öğrenmelerini destekleyecek hem de öğrencinin okul dışında etkili öğrenmesini mümkün kılacak yazılı materyallerin nasıl düzenlenmesi gerektiğidir.”*(Akt: Özbay,2003, s. 61-62).

Türkçe her şeyden önce bir dil dersidir. Dil dersleri işlenirken kavramlar üzerinde durulmalı ve dersler zengin materyallerle desteklenmelidir. Öğrenmenin yolu kitaptan geçer. Dolayısıyla dersler işlenirken ders kitaplarından da faydalanmak bir zorunluluk haline gelmiştir. Ders kitapları, öğrenimin olduğu kadar öğretimin de bir parçasıdır. Türkçe söz konusu olduğunda, bu kitaplar kullanılarak dil becerilerinin ve kişiliğin geliştirilmesi beklenir (Dilek, 2019, s. 39). Yapılandırmacı yaklaşıma göre oluşturulmuş ders kitaplarında temalar vardır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan ders kitaplarında dilin hem nesnel hem de öznel boyutu ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Dil becerilerini geliştirme, zihin becerilerini geliştirmek için bir araç olarak tanımlanmıştır. Tematik bir yaklaşımla hazırlanan bir Türkçe ders kitabında, öğrenci her temada aynı temayı farklı yönleri ile işleyen metinlerle karşılaşır. Mesela “Birey ve Toplum” temasında “saygı, iş bölümü, kendini kontrol etme, başkalarını düşünme, dürüstlük” kavramlarını işleyen tür ve konuları birbirinden bambaşka metinler vardır. Öğrenci her metin üzerinde çalışırken toplum içinde “birey olma” ve “toplum olma” ile ilgili kavramlar üzerinde düşünme fırsatı bulur. Öğrenci tek tek metinlerle ilgili anlam oluşturur. Kendi hayatı ile metni ilişkilendirerek anlam kurarken bir taraftan da temadaki diğer metinler arasında bağlantılar kurar. Böyle bir çaba, öğrencinin zihninde temayla ilgili yeni kavramların oluşmasını veya daha önce oluşmuş kavramların pekişmesini ve gelişmesini sağlar. Temayla ilgili metinler işlendikçe öğrenci öğrendiği kavramlarla yeni kavramlar arasında ilişki kurar. Ve nihayet öğrenci, birey ve

toplum teması ile ilgili kendine has ve kendi seviyesine uygun değerlendirmeler yapacak hâle gelir. Bütün bu çalışmalar öğrencinin kendi dünya görüşünü oluşturabilmek için attığı ufak adımlardır (Aşıcı, 2005, s. 257).

Görülen o ki; ders kitapları eğitim, öğretimin vazgeçilmez unsurlarıdır. Ders kitaplarının mevcut düzen dâhilinde kenara atılması imkânsız görünmektedir. O halde ders kitaplarımız revize edilmesi ve çağdaş yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, öğrencinin aktif, dil gelişimini destekleyen, metindeki soyut kavram veya durumları somutlaştırmaya yardımcı olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Kitaplarda yer verilecek metinlerde drama tekniklerine yer vermek bir zorunluluktur. Kitaplarda yer verilecek teknikler sayesinde öğrenciler kendilerini daha rahat hissedecek, iletişim kurmaya gönüllü olacak ve metinlerin her aşamasında aktif katılmaya özen gösterecektir. Çünkü edebi metinlerdeki soyut kazanımları ancak drama teknikleri kullanılarak somutlaştırılabilir.

Ders Kitaplarında Kullanılabilecek Drama Teknikleri

Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin söz korosu yöntemiyle okutulması, ders kitabında geçen metnin canlandırılması, metinde ele alınan bir sorunun çözümü için yapılan doğaçlamalar gibi daha birçok tekniğin yanında şu teknikler de kullanılabilir.

1. Dramatik Oyun

Dramatik oyun, keşfetmeye ve yaratıcılığa dayanan belli kuralları olmayan bir oyun türüdür. Çok küçük yaşlarda başlayan bu oyun türünde erkek çocuklar bir dal parçasını silah, kız çocuklar ise bir mikrofon gibi kullanabilmektedirler (Dilek, 2019, s. 46). Aslında çocuklar çevrelerinde o an için olmayan bir nesneyi benzetim yöntemiyle hayal dünyalarına buyur etmekte ve gözlem yetenekleriyle birleştirip hayatlarına dâhil etmektedirler. Bu tekniğin kullanılmasıyla çocuklar kendilerini çok daha rahat ifade etmenin yanında, iletişim ve empati becerilerini de geliştirirler.

2. Eğitsel Oyun

Eğitsel oyunlar; kazanım temelli oyunların çoğunu kapsamaktadırlar. Bu kazanımlar; belirli bir alt disipline yönelik olabileceği gibi bireyden beklenen temel yeterliliklere de işaret edebilir. Eğitsel oyunlar; dramatik bir çatışma anı, yani gerilim üzerine kuruludur. Bu çatışma anı, kazanmak ve kaybetmek olarak adlandırılır. Kelime oyunları, grup oyunları, yarış oyunları içerdiği kazanım dolayısıyla eğitsel oyun başlığı altında ele alınır (Uysal, 2014, s. 51). Bu oyunlar sayesinde çocuklar birbirlerini alkışlar ve bu da empati duygularının gelişmesine yardımcı olur.

3. Dramatizasyon (Canlandırma)

Oynanacak metnin değiştirilmeden senaryo haline getirilerek canlandırılmasına dayanan bu teknik, çocukların ezber kabiliyetlerini, farklı rolü canlandırma becerisi ile konuşma ve dinleme becerilerini geliştirir.

4. Rol Kartları

Rol kartları, drama sürecinde canlandırma sürecine başlayacak olan kişi ya da kişilere, canlandıracakları karakter ya da kimliklere ilişkin bilgilerin yer aldığı, içinde çatışmanın olduğu olay, başlama noktası, zaman ve mekânın yer aldığı özel bazı bilgilerin yer aldığı bir metinden oluşur. Kartlar, doğaçlama için gerekli ipuçlarını verir.

Kartın içeriği çocuklara doğaçlamaya başlamadan önce gerekli bilgiyi sağlamalıdır. Çocuklardan da kartlardaki bilgileri özümsemeleri istenir (Adıgüzel, 2017, s. 369). Rol kartları çocuğun günlük hayat içerisinde karşılaştığı sorunların çözümüne yardımcı olur. Karttaki rol ile günlük hayatta karşılaşılabileceği olayların provası yapar ve bu anlamda karşılaşılabileceği muhtemel senaryolara hazırlıklı olur.

5. Altı Şapkalı Düşünme

“Altı şapkalı düşünme” tekniği; Edward de Bono tarafından üretilen düşünceleri çeşitli bakış açılarıyla ele almaya dayanan ve eğitimde rahatlıkla için kullanılabilen bir yöntemdir. Ayrıca altı şapkalı düşünme, bireyin dikkatini düzenli bir şekilde bir noktadan diğerine yönlendirerek belirli bir konuyu altı farklı noktadan ele almasına olanak tanır (Koray, 2004, s. 2). Çocuklar şapkalar takarak farklı rollere girerler. Böylece bakış açılarını değiştirme ve olaylara başkalarının gözüyle bakmayı öğrenirler.

6. Uzman Mantosu

Uzman görüşü ya da gömleği olarak da bilinen bu teknik 1970’li yıllarda Dorothy Heathcote tarafından geliştirilmiştir.

Yahyaoglu (2019, s. 23)’na göre uzman mantosu yaklaşımında öğretmen sürekli olarak gerçek ve kurguya hükmetmeli, keskin sızramalar yapmalı, konuyla ustaca oynamalıdır. Bir rolün tutulup bırakılması duruma göre anlık ve saniyeler içinde gerçekleşebilir ve sonra tekrar toplanabilmelidir (Dilek, 2019: s. 49).

7. Röportaj

Yaratıcı drama çalışmalarında röportaj tekniği uygun sorular sorarak olası tepkileri ele alıp işlemeye dayalı bir tekniktir. Dili bir gazeteci titizliğiyle kullanma dikkati gerektirdiğinden konuşma becerisine yönelik bu teknikte birlikte öğrenciler farklı olayları gerçeklik süzgecinden geçirerek ele alırken öz güvenlerini de geliştirmektedirler. Drama çalışmalarında bilgi, tutum, davranış ve yetenekleri ortaya çıkarabilmek için farklı durumlar yaratılmasına dayalı bir tekniktir. Uygun sorular sorarak bireylerin olası tepkileri ele alıp işlemesine yönelik işlevi vardır (Aslan, 2019, s. 96)Teknik sözlü davranışları geliştirir gibi görünse de röportaj sırasında soru sorulması sorgulama becerisini; röportaj sırasında gülümseme, onaylama, konuşmacıyla empati kurma gibi davranışlar öğrencinin üst düzey becerilerini geliştirir.

8. Forum Tiyatro

Adıgüzel (2017, s. 275), forum tiyatroyu 1970’li yıllarda Augusto Boal tarafından geliştirilen politik- eğitsel bir oyun olup ezilen insanların tiyatrosu şeklinde tanımlanmaktadır. Forum tiyatro, yaratıcı dramada katılımcıyı sorunun çözümüne yönelik geçerli çözümler üretmeye yönlendirir. Bu sorunlara ve çözümlere ‘müdahale’ hakkı için forum tiyatro seyirciyi harekete geçirir, sürece katkı getirme, doğrusunu gösterme ve uygulama olanağı verir. Forum tiyatrodaki seyirci aynı zamanda oyuncudur. Oyuna müdahale eder, oyunu değiştirir. Herkese düşüncelerini özgürce ifade etme şansı sunan forum tiyatro son derece demokratik ortamlar sunan bir tekniktir (Dilek, 2019, s. 50).

9. Doğaçlama

Doğaçlamalar grupta yapılabileceği gibi bireysel olarak da yapılabilir. Doğaçlama, bireysel ya da grupta yapılsın, konuşma becerisini destekleyen etkili tekniklerden biridir.

Üstündağ (2014, s. 33)'a göre doğaçlama, bir yazılı metni değil bir zihinde canlanıma oynama demektir. Kesinleşmiş evreleri olmayan özgün bir süreçtir. Önceden saptanmamış etkinlikler art arda canlandırılır. Doğaçlamada; herhangi bir olayı, durumu, anı yaşama ve olay, durum, an bittikten sonra nasıl yaşadığımızı düşünme gibi bir süreç söz konusudur.

Doğaçlama drama etkinlikleri içerisinde en önemli tekniklerden birisidir. Doğaçlama sayesinde çocukların konuşma, dinleme, rolü yaşama ve canlandırma yeteneği ortaya çıkar. Doğaçlama sayesinde oyun tıkanmaktan kurtulur ve oyun sırasında karşılaşılabilecek riskler en aza indirilir.

10. Toplantı Tekniği

Adıgüzel (2017, s. 362)'e göre toplantı tekniği; yaratıcı drama çalışmalarında grup üyelerinin hep birlikte karar vermek ya da öneriler geliştirmek, herhangi bir bilgiyi paylaşmak, bir sorunun kaynağını, çözümünü bulmak, birlikte plan yapmak vb. amaçlara yönelik olarak eyleme geçmesi biçiminde yürütülür. Bir sorunun çözümüne yönelik tartışılmak üzere katılımcıların bir kurgu ve rol içerisinde aldıkları bir rol ile bir araya gelip tartışması, bu tekniğin en önemli özelliğidir.

11. Toplu Resim

Toplu resimde öğrenciler tüm bir sınıf olarak ya da küçük gruplar hâlinde dramatik bir dünyanın belirli bir yönünün detaylarını yaratırlar veya mesele drama içerisinde araştırılır. Tekniğin uygulanışında öğretmen, öğrencilerin çizim yapmaları için küçük bir kâğıt parçası verir ve öğrencilerden çizimlerini bir kolajda bir araya getirmelerini ister. Çizimleri bittikten sonra öğrenciler çizimlerine bir isim ya da başlık verebilirler (Aslan 2019, s. 88).

12. Dedikodu Halkası

Tekniğin uygulanışında öncelikle öğrencilere belirli bir durum ve ana karakter hakkında düşüncelerini oluşturmak için zaman verilir. Tüm öğrenciler hazır olduğunda lider öğrencilere role girmelerini söyler. Genellikle köylüler, iş arkadaşları, akrabalar, komşular gibi grup rolleri alınır. Öğrenciler girdikleri rollerin içerisinde olaya dair duyduklarını, doğru ya da yanlış, kendilerinden bir şeyler katarak dedikodu şeklinde zaman zaman abartarak diğerleriyle paylaşır (Aslan, 2019, s. 92).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı 2020/21 Eğitim- Öğretim Yılı'nda 8. Sınıflarda Türkçe ders kitabı olarak okutulan kitaplardaki etkinliklerde drama tekniklerinin kullanma düzeyini tespit etmektir.

Yöntem

Bu çalışma sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde drama tekniklerini tespit etmeye yöneliktir. Sekiz temadan oluşan ve her temanın altında 5 metin(4 okuma, 1 serbest okuma metni) ile bu metinlere yönelik etkinliklerin yer aldığı kitapta, drama teknikleri incelenmiş ve bulgular tablolar ile gösterilmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada doküman analizi tekniği kullanılmıştır.

Nihat Tunç/Erhan Akın- 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin
Kullanımına Yönelik Bir İnceleme

Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 39).

Evren- Örneklem

Araştırmanın evrenini; Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 25.07.2019 gün ve 99 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.05.2019 gün ve 10444088 sayılı yazısı ile birinci defa basılan MEB Yayınlarına ait 8. sınıf Türkçe ders kitabını eğitim materyali olarak kullanan okullar oluşturmaktadır. 8. sınıf ders kitabı 8 tema ve her temada 5 metin olmak üzere toplam 40 metin bulunmaktadır. Her temanın sonunda ölçme ve değerlendirme bölümü de bulunmaktadır.

1) 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabının İçeriği

8. sınıf ders kitabı 8 tema ve her temada 5 metin olmak üzere toplam 40 metin bulunmaktadır. Her temanın sonunda ölçme ve değerlendirme bölümü de bulunmaktadır.

Tablo.1: Türkçe Ders Kitabının İçerik Analizi

TEMA ADI	Metin Türü	Serbest Okuma Metni	Ölçme Ve Değerlendirme			
Erdemler	Kaşağı	İyimserlik Ve İnsanla Güzel Kedi İle Fare	Ayaz'ın Definesi	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-1		
Millî Mücadele ve Atatürk	Bayrağımızın Altında- Kınalı Ali'nin Mektubu	Atatürk Ve Müzik	Atatürk'ü Gördüm	Bir Rüzgâr Bayrak Bekliyor	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-2	
Bilim ve Teknoloji	Simit Ve Peynirle Bilim İnsanı Öyküleri	Gündelik Hayatımızda E-Hastalıklar- Parktaki Bilim	Uzay Güysileri	Eski Çağlardan Beri Dişlerimize Çol İyi Baktık	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-3	
Birey Ve Toplum	Portakal	Dilimiz Kuşatma Kaldırımlar	Karanlığın Rengi Beyaz	Masal Ağacı	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-4	
Zaman Ve Mekan	Peri Bacaları	Eşref Saat	Türkiye	Robinson Crosue	İstanbul'la Hasbihal	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-5
Millî Kültürümüz	Göç Destanı	Bir Fincan Kahve	Vatan Sevgisini İçten Duyanlar	Kız Kulesi	Karağöz	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-6
Doğa Ve Evren	Yüklü Atı	Gündüzünü Kaybeden Kuş	Rüzgar	Hava Kirliliği	Canberra	Tema Sonu Değerlendirme Çalışmaları-7

Vatandaşlık	Haritada Kaybolmak	Kalbim Rumeli'de Kaldı	Yaşamaya Dair	Zeytinyağı Üretimi	İmece	Tema	Sonu Değerlendirme Çalışmaları-8
-------------	-----------------------	---------------------------	---------------	-----------------------	-------	------	--

2) Sınırlılıklar

Çalışma “ 2020/21 Eğitim Öğretim Yılı” için okutulan Türkçe ders kitabı ile sınırlandırılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmada ulaşılan bulgulara ve bu bulgularla yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Tablo.2: 1. Tema Metinlerine Ait Etkinliklerde Drama Tekniklerinin Kullanımı

1.Tema Metinleri	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik	4. Etkinlik	5. Etkinlik	6. Etkinlik	7. Etkinlik
İyimserlik Ve Kötümserlik Üzerine	-	-	-	-	-	-	Dramati zasyon
İnsanla Güzel Kaşağı	-	-	-	-	-	-	Rol Kartları
Akıllı Kız	-	-	-	-	-	Dramatizasyon	Toplantı Tekniği

Birinci temadaki metinlere ait etkinlikler incelendiğinde “İyimserlik Ve Kötümserlik Üzerine” metninde 7.etkinliğin konuşma becerisi alanına ait olduğu ve canlandırmaya uygun bir etkinlik olduğu söylenebilir. Bu temanın ikinci metni “Kaşağı”ya ait etkinlikler incelendiğinde ise 7. Etkinliğin yine konuşma becerisi alanına ait olduğu ve verilen konunun “Toplantı Tekniği”ne uygun olduğu söylenebilir. Aynı temanın bir diğer metni ise şiir türünün güzel örneklerinden “İnsanla Güzel” isimli metindir. Bu metnin etkinlikleri incelendiğinde 7. Etkinliğin bir konuşma etkinliği olduğu ve konuşma konusunun “Rol Kartları” tekniğine uygun olduğu görülür. Temanın son metni olan “Akıllı Kız” ise bir dinleme metnidir ve 6. Etkinliğin dramatizasyona uygun olduğu söylenebilir.

1.Temaya genel olarak bakıldığında metinlere ait farklı becerileri kazandırmaya yönelik etkinliklerin olduğu ancak bu etkinliklerde drama tekniklerine uygun olanlarının çok az olduğu görülür. Kitapta yer alan etkinlikler için bu, bir eksik olarak kabul edilebilir. Türkçe dersinin amacına ulaşabilmesi için öğrencilerin öğrenmesine destek olacak, dersi monotonluktan kurtaracak, öğrenmeyi ve eğlenmeyi sağlayan drama tekniklerine yer verilmesi gerekir. Türkçe ders kitabı hazırlayan yazarların bu

Nihat Tunç/Erhan Akın- 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin
Kullanımına Yönelik Bir İnceleme

tekniklerin kullanımını teşvik edecek etkinliklere daha fazla yer verip çocukların kitaplarla daha eğlenceli zaman geçirmelerini sağlayabilirler.

Tablo.3: 2. Tema Metinlerine Ait Etkinliklerde Drama Tekniklerinin Kullanımı

2.Tema Metinleri	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik	4. Etkinlik	5. Etkinlik	6. Etkinlik	7. Etkinlik
<i>Bayrağımızın altında</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Atatürk ve Müzik</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kınalı Ali'nin Mektubu</i>	-	-	-	-	-	-	Dramatizasyon
<i>Atatürk'ü Gördüm</i>	-	-	-	-	-	-	-

İkinci temadaki metinler incelendiğinde, sadece “*Kınalı Ali'nin Mektubu*” metnindeki 7. Etkinliğin dramatizasyon tekniğine uygun olduğunu söylenebilir. Diğer metinlerin etkinlikleri herhangi bir drama tekniği ile bağlantılı olmadığı görülmüştür.

İkinci temaya genel olarak bakıldığında etkinliklerin drama tekniklerine yer verme yönünden çok eksik olduğunu görülmektedir. Drama gibi bilgiyi kalıcılaştıran bir yöntemin etkinliklerde tercih edilmemesi bu tema için çok büyük bir eksikliklerdir. Kitapları hazırlayan paydaşların etkinlikleri gözden geçirmeleri ve öğrencinin ilgisini çekecek drama tekniklerine uygun olacak şekilde düzenlemeleri isabetli bir karar olacaktır.

Tablo.4: 3. Tema Metinlerine Ait Etkinliklerde Drama Tekniklerinin Kullanımı

3.Tema Metinleri	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik	4. Etkinlik	5. Etkinlik	6. Etkinlik	7. Etkinlik	8. etkinlik
<i>Gündelik Hayatımızda E-Hastalıklar</i>	-	-	-	-	Dramatizasyon	-	-	münazara
<i>Simit ve Peynir'le Bilim İnsanı Öyküleri</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Parktaki Bilim</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Uzay</i>	-	-	-	-	Doğaçlama	-	-	-

Nihat Tunç/Erhan Akın- 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin
Kullanımına Yönelik Bir İnceleme

<i>Peri Bacaları</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Robinson Crusoe</i>	-	-	-	Doğaçlama	-	Dramatizasyon		

Beşinci temadaki etkinlikler incelendiğinde; “Eşref Saat”, “Türkiye” ve “Peri Bacaları” metinlerine ait etkinliklerde drama tekniklerini için uygun bir etkinlik tespit edilememiştir. Temanın son metni “Robinson Crusoe” da ise 4. Etkinlik doğaçlama tekniğine, 6. Etkinliğin ise dramatizasyon tekniğine uygun olduğu görülmüştür. Diğer temalardaki eksiklik bu temada belirgin bir şekilde görülmektedir. Beşinci tema etkinliklerinin yeniden düzenlenmesi bir gerekliliktir.

Tablo.7: 6. Tema Metinlerine Ait Etkinliklerde Drama Tekniklerinin Kullanımı

6.Tema Metinleri	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik	4. Etkinlik	5. Etkinlik	6. Etkinlik	7. Etkinlik	8. Etkinlik
<i>Göç Destanı</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Vatan Sevgisini İçten Duyanlar</i>	-	-	-	-	-	-	-	Dramatizasyon
<i>Bir Fincan Kahve</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Kız Kulesi</i>	-	-	-	-	-	-	-	-

Bu temanın etkinlikleri incelendiğinde; “Vatan Sevgisini İçten Duyanlar” metninin 8. Etkinliği için dramatizasyon tekniğine uygun olduğu söylenebilir. Temanın diğer metinleri olan “Göç Destanı”, “Bir Fincan Kahve”, “Kız Kulesi”nde ise herhangi bir tekniğin uygulanabilirliği söylenememektedir. Bu temadaki eksiklikler önceki temalardaki ile benzerlik göstermektedir. Temanın revize edilmesi yerinde bir karar olacaktır.

Tablo.8: 7. Tema Metinlerine Ait Etkinliklerde Drama Tekniklerinin Kullanımı

7. Tema Metinleri	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik	4. Etkinlik	5. Etkinlik	6. Etkinlik	7. Etkinlik	8. Etkinlik
<i>Yılkı Atı</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rüzgâr</i>	-	-	-	-	-	-	-	-

Nihat Tunç/Erhan Akın-8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin
Kullanımına Yönelik Bir İnceleme

Gündüzünü Kaybeden Kuş	-	-	-	-	-	-	Toplantı Tekniği	-	-
Hava Kirliliği	-	-	-	-	-	-	dramatizasyon	-	-

Bu temanın etkinlikleri incelendiğinde; ilk iki metin, “Yılkı Atı” ve “Rüzgâr”da herhangi bir teknik için uygunluk tespit edilememiştir. Temanın diğer metinleri “Gündüzünü Kaybeden Kuş”un 6. Etkinliğinde toplantı tekniği, “Hava Kirliliği” metninin 7. Etkinliğinde ise dramatizasyon tekniğine uygun olduğu tespit edilmiştir. Diğer metinlerin etkinlikleri drama uygulamalarına uygun olacak şekilde düzenlenmesi hedef kitle için daha verimli olacaktır.

Tablo.9: 8. Tema Metinlerine Ait Etkinliklerde Drama Tekniklerinin Kullanımı

8.Tema Metinleri	1. Etkinlik	2. Etkinlik	3. Etkinlik	4. Etkinlik	5. Etkinlik	6. Etkinlik	7. Etkinlik	8. Etkinlik
Haritada Bir Nokta	-	-	-	-	-	-	-	-
Yaşamaya Dair	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalbim Rumeli’de Kaldı	-	-	Dramatizasyon	-	-	-	-	-
Zeytinyağı Üretimi	-	-	-	-	Münazara	-	-	-

Son temanın etkinlikleri incelendiğinde ilk iki metnin; “Haritada Bir Nokta”, “Yaşamaya Dair” metinlerinde herhangi bir tekniğe rastlanmamıştır. Üçüncü metnin 3. Etkinliğinde dramatizasyon tekniği, son metnin 5. Etkinliğinde de münazara tekniğine uygunluk tespit edilmiştir. Yine bu tema da diğer temalar gibi drama tekniklerine uygunluk açısından son derece eksik kalmaktadır. Etkinliklerde ne kadar çok yöntem ve tekniğe yer verilirse o kadar ilgi çekici olur.

Sonuç ve Tartışma

Drama, çocuğun zihinsel, duygusal, devinimsel ihtiyaçlarını karşılayan ekonomik yöntemler arasındadır. Yaratıcı drama da sınıf içinde ve sınıf dışında kullanılabilen alternatifli bir yöntemdir. Türkçe derslerinde yaratıcı dramayı bir yöntem olarak kullanmanın birçok yararı bulunmaktadır. Türkçe dersleri; kendi yaşantılarından yola çıktıkları bir sürecin parçası olma fırsatını öğrenciye vermesi sonucunda konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Ders kitapları eğitim sürecinde en çok kullanılan yardımcı eğitim materyalidir. Tematik bir yaklaşımla hazırlanan bir Türkçe ders kitabında, öğrenci her temada aynı temayı farklı yönleri ile işleyen metinlerle karşılaşır. Kitaplarda yer verilecek metinlerde drama tekniklerine yer vermek bir zorunluluktur.

Kitaplarda yer verilecek teknikler sayesinde öğrenciler kendilerini daha rahat hissedecek, iletişim kurmaya gönüllü olacak ve metinlerin her aşamasında aktif katılmaya özen gösterecektir. Türkçe ders kitaplarında birçok yöntemin yanında “dramatik oyun, dramatisasyon, doğaçlama, röportaj, rol kartı, uzman mantosu, altı şapkalı düşünme tekniği, münazara, toplantı tekniği, dedikodu halkası, toplu resim, forum tiyatrosu” gibi teknikler de kullanılabilir.

Sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarında drama tekniklerinin kullanımını tespit etmenin amaçlandığı bu çalışmada doküman analizi yöntemi ile etkinlikler incelenmiş ve bulgular tablolar ile aktarılmıştır. Bulgular değerlendirildiğinde birçok etkinliğin drama tekniklerine uygun olmadığı görülmektedir. Birinci temada dört etkinliğin, ikinci ve altıncı temalarda 1, üçüncü temada 3, beş, yedi ve sekizinci temalarda 2, etkinliğin yaratıcı drama tekniklerine uygun olduğu görülmüştür. Dördüncü temadaki etkinliklerde ise herhangi bir uygunluk tespit edilememiştir.

Metinler incelendiğinde etkinliklerin drama tekniklerine yer verme yönünden çok eksik olduğu görülmektedir. Bu eksiklerin paydaşlar tarafından incelenip düzeltilmesi yönünden çalışmalar yapılmalıdır. Drama gibi bilgiyi kalıcılaştıran bir yöntemin etkinliklerde tercih edilmemesi çok büyük bir eksikliklerdir. Temadaki metinlerde farklı beceri alanına(okuma, yazma, konuşma, dil bilgisi) yönelik etkinliklerin olduğu ancak bu etkinliklerde drama tekniklerine uygun olanlarının çok az olduğu görülür. Kitapta yer alan etkinlikler için bu çok büyük bir eksikliklerdir.

Araştırmamıza benzer çalışmalar alanyazında birçok araştırmacı tarafından ele alındığı görülmektedir.

Şimşek ve Topal(2010)'ın Türkçe eğitiminde dramanın kullanımı konusunda önerilerden ve bu alanda kurgulanmış özgün drama örneklerinden oluşan çalışmada bu konuda hazırlanmış drama uygulama örneklerin eksikliğine vurgu yapmışlardır.

Dilek(2019)' in “*Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Dramatik Etkinlikler Üzerine Bir Değerlendirme*” üzerine hazırladığı yüksek lisans tezinde 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinlikler içerisinde Türkçe dersinin temel becerileri olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik dramatik etkinliklerin yer alma durumunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda 6. sınıf Türkçe dersinde işlenmek üzere öğretmen ve öğrenciye sunulan etkinliklerin drama teknikleri çerçevesinde hazırlanmış dramatik etkinliklerden %10,1 oranında yararlandığını göstermektedir. Dilek'in çalışmasına benzer sonuçlar bizim çalışmamızda da görülmektedir. Benzer sonuçlu bu çalışmalar Türkçe ders kitabı hazırlayıcılarına ve alanda araştırma yapmak isteyen diğer araştırmacılara yol gösterecek önemdedir.

Bu alandaki diğer önemli bir çalışma ise Aykaç(2011)'in yaptığı çalışmadır. Aykaç çalışmada *Türkçe* ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitaplarındaki önerilen etkinliklerde yaratıcı drama yöntemine ne ölçüde yer verildiğini, önerilen etkinlikler içerisinde yaratıcı drama yönteminin uygulanabilirlik düzeyini ve yaratıcı drama yönteminin dört temel beceriyi (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) kapsayacak biçimde planlanıp planlanmadığını saptamayı amaçlamıştır. Çalışmada; Türkçe dersinde etkili bir öğrenmenin oluşturulmasında yararlı olacak bir yöntemden yeterince yararlanılmadığını ortaya koymuştur.

Nihat Tunç/Erhan Akın-8. *Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Drama Tekniklerinin Kullanımına Yönelik Bir İnceleme*

Yenen Avcı(2015)'nın "Türkçe Ders Kitaplarında Drama Etkinlikleri" isimli çalışmasında incelenen kitaplarda, drama etkinliklerinin tema ve alt temalarda belirli bir dağılıma göre yer almadığı ve drama uygulamalarının daha çok konuşma yöntem ve teknikleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarına paralel bulgular ele aldığımız çalışmada da mevcuttur.

Öneriler

Ders kitaplarında yaratıcı drama tekniklerine daha fazla yer verilebilmesi için birtakım çalışmalar yapılabilir:

- Eğitimciler dramanın çocuğu; sosyal, duygusal ve bilişsel yönlerden geliştirdiğinin bilincinde olmalıdır.
- Drama uygulamaları plan ve program dâhilinde yürütülmelidir.
- Özellikle Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin drama uygulamaları konusunda ek eğitim alıp kendilerini bu alanda geliştirmelidir.
- Ders kitaplarımız revize edilmesi ve çağdaş yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, öğrencinin aktif, dil gelişimini destekleyen etkinliklerle zenginleştirilmelidir.
- Kitaplarda yer verilecek metinlerde drama tekniklerine daha sık yer verilmelidir.
- Türkçe dersinin amacına ulaşabilmesi için öğrencilerin öğrenmesine destek olacak, dersi monotonluktan kurtaracak, öğrenmeyi ve eğlenmeyi sağlayan drama tekniklerine yer verilmelidir.
- Türkçe ders kitabı hazırlayan yazarların bu tekniklerin kullanımını teşvik edecek etkinliklere daha fazla yer verip çocukların kitaplarla daha eğlenceli zaman geçirmeleri sağlanmalıdır.
- Kitap yazarları ileriki basımlarda tema etkinliklerini gözden geçirip bu büyük eksikliği gidermelidir

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2014). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Adıgüzel, Ö. (2017). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, Ü. (2019). *Drama.. Dramada teknikler. T. Erdoğan (Ed.)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Aşıcı, M. (2005). *Konu alanı ders kitabı incelemesi. Öğrenme anlayışlarının ışığında ders kitabı hazırlama Türkçe örneği. Ö. Demirel Ve K. Kuroğlu (Ed)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aykaç, M.(2011). Türkçe ders kitaplarında önerilen yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanabilirliği. *Prof. Dr. Cahit KAVCAR Türkçe Eğitimi Çalıştayı Bildirisi*, 19-34, Ankara: *Yaratıcı Drama Dergisi*, Cilt 4, Sayı 8
- Aytaş, G. (2008). *Türkçe öğretiminde tematik yaratıcı drama (1. Baskı)*. Ankara: Akçağ.

Dilek, B.(2019). *Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Dramatik Etkinlikler Üzerine Bir Değerlendirme*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Drama ve Eğitim Ana Bilim Dalı.

Koray, Ö. (2004). Yaratıcı düşünme tekniklerinden altı düşünme şapkası ve nitelik sıralama tekniklerinin fen derslerinde uygulanmasına yönelik öğrenci görüşleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz), *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-15.

Maden, S.(2010). Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı 27, Sayfa:503 – 519.

Özbay, M. (2003). Türkçe öğretiminde hedef- araç ilişkisinin ders kitabı örneğinde değerlendirilmesi. *TÜBAR- XIII*, 59-69.

San, İ.(1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 23, Sayı 2, Sayfa 573 – 582.

Susar Kırmızı, F.(2008). Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yönteminin tutum ve okuduğunu anlama stratejileri üzerindeki etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 2008 (1) 23. Sayı.

Şimşek, T. Topal Y.(2010). Türkçe eğitiminde drama ve özgün uygulama örnekleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1

Uysal, B. (2014). *Dinleme Ve Konuşma Becerilerinin Öğretiminde Yaratıcı Drama Temelli Bir Model Önerisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Üstündağ, T. (2014). *Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü*. Ankara: Pegem Akademi.

Yahyaoglu, Z. (2019). *Drama.. Dramanın tarihsel gelişimi (2. Bölüm)*. T. Erdoğan (Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.

Yenen Avcı, Y.(2015). Türkçe ders kitaplarında drama etkinlikleri. *Yaratıcı Drama Dergisi* 2015, 10(2), 201-210

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Ek Beyan

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır